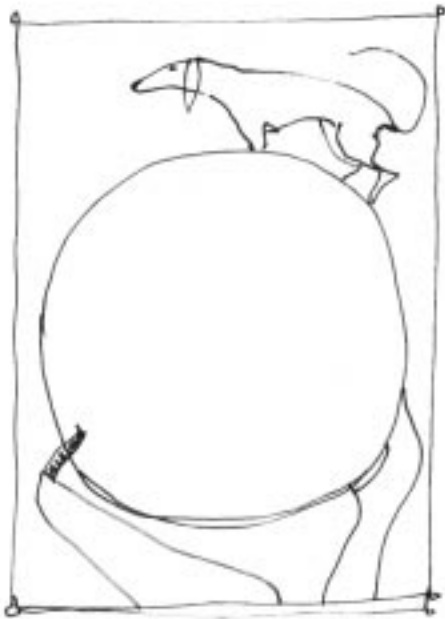

چواردهی ره شه می

سالار ئیسماعیل سه مین
(خورماتوو)

ئهو رۆژانهی دپوهزمه بوغراکانی وهرزی خوین. ئاسمانیان به چاتول دهزانی و ههستیان دهکرد له ژیر نیزهی ژهنگاوی خویناندا رایانگرتوو، ههر ئهو رۆژانه بوون ههقیقه تیشیان سه برپی. پاش که له پچه کردن و سه برپینی ههقیقهت و راستی، برینیکی پر له کیم و خوین. به نیتو کۆلانه تهنگه بهرکانی بانه برسیدا به جیما. مندا لانی ئهو گه ره که له گه ل گرانه تایه کی کوشنده و پر له مه ترسیدا ئولفه تگبیر بوون. زۆریه ی زۆریان به درپژایی سال، ورگن و پهنگ زهرد و چاو ده رپۆقیبو و مل باریک بوون. دانیشتوانی بانه برسی هه تاکو ئیستا خاوهن پیناسه ی خوینان نین. سه برپاری هه موو دهردانیش به پیناسه ی له شفرۆشی ناوزه ند کران. ئهو شه وه ی ههقیقه تیان سه برپی شه وی (۱۴ ی ره شه می) بوو، تو له دهستی چه پی ژوو ره که تدا هه تا دههات گۆشه گیرتر ده بووی. ئهوکاته ی ته ماشا کردنه که ت له درزی بنمیچی ژوو ره که وه به ره و مندا له نووستوو ه کانت گوتزایه وه. یه کسه ر زهنگیکی پر له ژان گۆره و شاری روحتی دا. ئهوانه ی له ژیر گلۆپی شه وه سووره کانی ئابروو چووندا رۆژیان ده کرده وه، جیسابی دا هۆلیان بو دانیشتوانی گه ره کی بانه برسی ده کرد. ئهو شه وه له ژوو ره که دا زۆر سه غله ت بووی، سه رجه م خیزانه که ت نووستبوون. کوره ناوه نجییه که ت و کچه بچکۆله که ت له برسا نووزه نووزیان بوو. دیمه نه که بوو به هۆی زهرده ژانیک له ناخندا. یه کسه ر بیرو که یه ک به ره و کیلگه به رفراوان و بی سنووره که ی شه و که ت به گ په لکینشی کردی. پیش ئه وه ی ههنگا وه کانت به ره و کیلگه که چرکه یته وه. وته که ی باپیره گه وره ت یاد که وته وه که ده یگوت:

- رۆله کانه ئیمه ی بی پیناسه، به دا هۆلیی له دایکبوینه، هه تا هه تایه به دا هۆلیی ده مینینه وه و به دا هۆلییش ده مین. تو هه تا دههات له ژوو ره که دا ده روازی بی کردنه وه که ت والا تر ده بوو.

- «ئەو ھەر گىرمان سېھىنى كەوتىنە رې بۆ كىلگەكانى شەوكەت بەگ. تۆبلىنى لە چ كىلگەكە كىدا دەمانچە قىتىن...؟»

ھېچ چار نىيە ئەبى ئىمەش ۋەك باپىرانمان لەسەر مەنھەج و مېتۆدى چارەنوس ھەنگاۋ بىتىن. ئەبى ۋەكو ئەوان بە ژيانى كۆيلاھەتى و داھۆلى قايىل بىن. سەير لە ۋەدايە بەشېك لە داھۆلەكانى بانەبرىسى، ئەبەنە سىخوړىكى دلئسۆز بۆ دەسلەت و ۋەك دوو پىشك چزە لە يەكتر ھەلدەسىتن».

ماۋەيەك تەماشاشى درزى بنمچكەي كرد. تەماشايەكى مندالە نووستوۋەكانى كرد، بزە خەنەيەك كەوتە سەر لىوانى و وتى:

- خۆم و زانا و داناي كوپم ئەمە سى. زىباي خىزانم و پاكىزەي كچم ئەمە بووين بە پىنج. بە راستى پىنج داھۆل. پارەيەكى باشە، بەلام ئەي ھاوار زىبا ھەر خۆي زىبايە. جوانىيەكەي زىبا لە ۋەدا نىيە. لەگەل ھەتاۋ مەلمانئەكە. خۆ پاكىزەي كچم مانگى تابانە. شەوكەت بەگىش لە شەۋالپىلىتى و زەمبارەيىدا ناۋبانگى دەركردوۋە. چۆن لە كىلگەكى نارەسەنىكى وادا كار بكەين؟ خۆزگە ۋەك قەرەج بى مەئوا دەبووين و لە بانەبرىسى لەدايك نەدەبووين. تۆ ئەزانى بە داھۆلبوونىش مەرجىكى سەرەكى ھىيە؟ ئەبى رۆژانە چەندىن جار شۆتىن گۆركى بىكرىت و بەرشەقىش بىرىتى، قسە نەكەي...؟»

ئەو رۆژە ھەر پىنجىيان كەلۋەلى داھۆلىيان لەبەركردو بەرەو كىلگەكى شەوكەت بەگى داۋىن پىس كەوتنە رې. پاش ماۋەيەك گەشىتنە بەر دەركاى سەرەكى كىلگەكە. بەسەر دەركا كەيەۋە نووسراپو «كىلگەكى شەوكەت بەگ. لە ۱۴ رەشەمبى ۋەرزى خوتىندا دروستكراۋە.» چواردەورى كىلگەكە تىلبەنىكى مەحكەم بوو. كاتىك چوونە ژوورەۋە شەوكەت بەگ بەژنى زراف و سىنگ و مەمكى سركى بىنى، سىدارەكەي ھىنايە خوارەۋە و فەرموۋ فەرموۋيەكى گەرمى لىكردن. كىلگەكانى شەوكەت بەگ گەۋرەبوون، بە سەدان داھۆل پاسىيان دەكرد. ھاوار ھاۋارى مندالەكانى بىركردنەۋەكەيان پىچرى:

زانا جوولايەۋە بە دەنگىكى بەرز ھاۋارى كرد: - بابە.. بابە. بۆ خاترى خودا گىانم دەرچوو.

دامپۆشە، سەرمامە، برسېمە. زۆرى پىنەچوو دانا بە دەنگىكى لەو بەرزتر ھاۋارى كرد.

- بابەگىيان فرىام كەۋە دوو پىشك خواردمى. - رۆلەكانم ئارام بگرن ھەتا برىنەكانى حەقىقەت و راستى سارپىژ دەبن، داىبىنكردنى شۆتىن بۆ ھەر داھۆلىك لەلايەن شەكەوت بەگەۋە بوو. زانا و داناي لە سوۋچى رۆژھەلاتى كىلگەكەۋە دامەزىراند، شۆتىنەكەي باۋكىشىيان زۆرتەر ئەۋلاي ئەوان بوو، بەلام زىبا و پاكىزەي نىك ژوورەكەي خۆي دانا. زۆرجارىش بە چاۋىكى پىر لەزەمبارەيىيەۋە لە كالاۋرۆژنەي ژوورەكەيەۋە تەماشايانى دەكرد، لە كىلگەكانى شەوكەت بەگدا بەشەۋ و بە رۆژ ئەۋلايە تۆ پاسەۋانىكى چالاك بوايەي. ئەو داھۆلەي درىغى بىكردبايە موۋچەكەي دەبرى.

ئەو رۆژە سەرەتاي سەدان ھەزار چۆلەكەي سىنگ زەرد بەرەو كىلگەكى شەوكەت بەگ شەپۆلى ئەدا، بەلام ئەۋانەي ۋەك داھۆل پاسەۋانى كىلگەكەيان دەكرد بەھىچ شىۋەيەك نەيانھىيلا شەپۆلى بالندەكان لە كىلگەكە نىك بىتەۋە. شەكەوت بەگ زۆر بەم كارە خۆشچالبوو. شەۋ درەنگ ۋەختىك ھەر چەندىك تۆ دووربووى لەگەل كۆخە كۆخەكەي ئەۋدا. دەنگىكى پىر لە پارانەۋەي زىباي خىزانىش بەرگوى كەوت كە دەيگوت:

- لىم گەرى شەوكەت بەگ خودا بەردارى نىيە. ئىمە لە تاۋى برسېيەتى پەنامان بۆ تۆ ھىناۋە. باۋكى زانا بزانى لەت لەتم دەكا.

- نابىت جوولە بكەي. ئەۋانەي لەم كىلگەكەيان دەكەن ھەر ھەموتان داھۆلن، ھەرچىتان لەگەلدا دەكەم ۋەلام دانەۋەتان نىيە. رۆژانەكانتان دەپرەم و بەشەق دەرتان دەكەم.

ھەر لەۋىدا بىركردنەۋەكەت بۆ تەۋەرىكى تر گۆزايەۋە: - تۆبلىنى سبەي رۆژانەكانمان ۋەرگىن...؟

ھەريەكە و پىنج ھەزار. واتا پىنج كەس بىست و پىنج ھەزار. دەبا ئەو خەلكە ھەر بلى شەوكەت بەگ شەۋالپىتە، خۆ ئىمەي دانىشتوانى بانەبرىسى بە لەشفرۆشى ناۋبانگمان رۆبىشتوۋە.

شەۋ درەنگ ۋەختىك، لەۋكاتەي كە تۆ لە قوۋلايى بىركردنەۋەدا بووى، دەنگىكى يەكجار بەرزت بىست لە مالى مام رەسوۋلى دراوسىتانهۋە. بەدەنگىكى بەرز

که له پچه و پتوهندی زۆردار رزگاری بښ. برینه کانی هه تاو ساړیژ بښ. نهو رۆژانه م کهوتوه یاد که جلیکی مهره زی خو له می شیم له بهردا بوو. به نیتو کولانه کانی بانه برسیدا ده سوورامه وه. جیره ی کلاشه هه رسینییه کانم بهرد هاو تیزئ ده رویشت. دایکم پالی به ده رگا ژهنگاوییه که مانه وه دابوو، که رووی له رۆژه لات کردبوو. له پال دایکمد تۆقره م گرت، به ناسته م و له سه رخۆ دایکم کهوته دوان:

- رۆله بۆ پیناسه ت چیت کرد؟ سبه ی منداله کانیش ت وهک خۆت ده بن.

- به وته که ی دایکم یه کسه ر بهرچاوم رهش بوو. وته دلته زینه که ی دایکم و نه ره نه ره که ی مام ره سوول جاریکه تر بیرکردنه وه که ی بښ پچریم.

مام ره سوول به دهنگیکه بهرز هاواری ده کرد:

- نه ی هاوار نه م نافرته خۆی به منی وت شه وکته بهگ داوین پیس و قورمساغه. خودایه چۆن له دهس نه م بښ شه رفه رزگارم بښ. ته نیا یهک چاره م هه یه دهستی منداله کانم بگرم و ناوچه که به جښ بیلیم. کښ دهلی وا به سووک و ناسانی له داوی شه وکته بهگ رزگارم ده بښ؟ تۆ بلتی سه ری خۆم و مال و مندالم تیا نه چښ؟ نه فرته له داهۆلی. نه فرته له بانه برسی و هه ژاری.

زۆر تر مام ره سوول هاواره که ی بۆ کچه تازه هه لچوو ده که ی ده کرد. که به زۆر شه وکته بهگ داگیره کردبوو.

نهو کاته ی که هاوار هاواره که ی مام ره سوول بوو به داکورکان و گریان. تۆ خه میکی کوشنده شان کانی می شکتی دهگوشی و لئوه کانی خۆت ده کروشت، به لام پاش ماوه یهک زه رده ژانه کانی خۆت جاریکه تر نه وانی له بییر بر دیته وه و به تاسوقه وه چاوه کانت به ره و منداله کانی خۆت له نیتو جښگا کانیاندا هه لروانی.

زانا به ته وای سه رنجی راکیشای. له نیتو جښگا که یدا کهوته جووله. به هه ردوو دهستی نیتو چاوانی خۆی داپۆشیوو، هاواری ده کرد.

- نا. نا. شه وکته بهگ. به هښ شتوه یهک نابین به داهۆل. لئی گه رپ دایکم زۆر خو شه ویسته.

جاریکه تر زانا خه وه که ی هه ره سی هیناو له شوتنه که ی خویدا کپ بوو. شه وکته بهگ رۆژ به رۆژ زیبای داگیر تر ده کرد. وای لینهات نه م جاره زیبا خۆی شه ری به شه وکته بهگ ده فرۆشت. زیبا به ته نیش ت

زانای کورپییه وه نووستبوو. له تۆبی جښگا که یدا به شتوه یه که ی ناسایی کهوته جووله. وا دیار بوو له سه رته تای خه و بینینی کدا بوو. چهن د جاریک به راست و چه پدا هه لپلا.

- نا. نا. شه وکته بهگ نیش ت که وه ختی نییه. هه موویان به خه بهرن. به پتیکه نینیتکی پر له شه هوه ت به لای راستدا هه لپلاو سه رینه که ی له نامیزگرت و دوا جاریش خزان دییه نیتو گه لی خو به وه. به هۆی جوولانه وه یه که ی زۆر سه رپۆشه سپییه که ی داخزاو په لکه ره شمارة کانی کهوته نه ده ر، نه م دیمه نه پر له غه م و شه رمه زارییه بوو به هۆی قه تیسما نی فرمی سک له دیده کانتدا و هاتیته دوان.

- جاران ده یانگوت. نه وه ی تۆلفه تگیری جه ور و جه فا و زه رده ژانه کانی بانه برسی بښ، چاوقایم و نه ترسی ده بښ، نیش تاش هه ر هه موومان بوینه به داهۆل. پتویست به م بیرکردنه وه ییش ناکات. کښ دهلی نه و جانوه ره رۆژانه له گه ل چه ندین نافرته دا رانا بویرئ. نهو رۆژه خیزانه که ی مام ره سوول ده یگوت هه موو رۆژئ شه وکته بهگ به تۆتۆمبیله که ی خۆی ده مانبا و ده مانه یتیتته وه. به که یفی خۆی هه ر رۆژتیک له شوتینی کدا بۆ پاسکردن ده مانچه قینئ.

نه لئ:

- نیتوه داهۆلی من. به هښ شتوه یهک بښ نه مری من ناجوولتینه وه. له هه موو کاتیکدا ده توانم سه ردانیتان بکه م، شه و، نیوه شه و، به ره به یان، به گه رمی نیوه پروان، سه ر له نیتواره.

سه یر له وه دا بوو نهو نیتواره یه به مام ره سوولئ وت:

- مام ره سوول هه ست نه که م زۆر ماندووی، نه گه ر له کاره کته به رده و امیش نه بی، له بهر نه وه ی به ته مه نی، گه ر له هه وته یه کدا ته نیا رۆژتیکیش ناماده بییت مووچه کته به گشتی بۆ خه رج ده کړئ.

نه م قسانه ش زه مینه خو شکه ریک بوون بۆ نه وه ی به ته وای خیزانه که ی داگیرکا، به لام غیره ت له نیتو شاده ماره کانی مام ره سوولدا رۆژ به رۆژ ده کهوته جووله جوول بۆ نه وه ی خیزانه که ی نه نیرئ بۆ کتلگه که.

به شتیکه کتلگه که ی شه وکته بهگ دارستانیتکی چر بوو.

له کاتی عوسمانییه کانه وه، باوکی کوشکیکی دوو

نهۆمی تیدا دروست کردبوو. پاش خوئی بۆ شهوکهت بهگ مایهوه. له یهکێ له ژوورهکاندا میزتیکی گهورهی خواردنهوهی دهرازانهوه. کۆشکه دوو نهۆمییهکه زۆر گهوره بوو. دهراگی سههرهکی کۆشکهکه، کهلله سههریکی گهورهی کهلهکیویهکی پێوه بوو. له خوار و له سههروه پتر له پازده ژوور و دهیان دهراگا و پهنجهره بهدی دهکران. له سههروه ژووریکی بۆ رابواردن لهگهڵ نافرته لهش فرۆشهکاندا ههبوو. ژووریکی تری ههبوو به دهیان بالندهی مۆمیاکرای تیدا ههلواسرابوو. ریتچکهی خوینی وشکهوه بوو به دیوارهکانی ژوورهکهدا شۆر بپوهوه. کۆشکهکهی شهوکهت بهگ ناوی کۆشک بوو، بهلام مۆزهخانهیهک بوو بۆ خوئی. لهنیو ژووری مهیخواردنهوهکهیدا، وینهیهکی سولتان عهبدولحهמיד لهنیو چوارچێوهیهکی ئالتووونیدا به دیوارهکهوه ههلواسرابوو. پیتی لهسههر پێ داناوو. بهسههر کورسییهکی ئالتووونیهوه دانیشتبوو. نێزهیهکی نووک تیژ بهدهستییهوه بوو. تک تک خوینیکی سوور له نووکی نێزهکهوه دهتکایه نیوگۆمه خوینهکهی بهرپیتی. له وینهکهدا ئهوهنده مۆن بوو ههردوو ئهبرۆی پیکهوه گرتدابوو.

ئهو رۆژدی شهپۆل شهپۆل به سهدان ههزار بالندهی وردیلهی کولله ئاسا بهرهو کیتلگهکه شهپۆلیان ئهدا. رۆژی (١٤) رهشهمی (بوو) چهند رۆژتیک پاش ئهو کارهساته شهوکهت بهگ له کلاورۆژنهی دهستی چهپی ژوورهکهیهوه تهماشای کیتلگهی دهکرد و لیوهکانی خوئی دهکرۆشت و هاواری دهکرد:

- ئهیب سبهی شوین و جیگای ههمووتان بگۆرم. بێ غیبهتانی وهکو ئیوه بۆ داهۆلێبی ناوی. ئیوه خویری و بێ قیمهت و تهملن. زێبای هینا تهنیا دوو ههنگاو له دوور پهنجهرهکهی خویهوه چهقاندی.

شهوکهت ئهفهندی دلتهر و زهمباریهکی عهجایه ب بوو. بهردهوام کهلوپهلی جوانی له بهر دهکرد. به دهیان سهدارهی ههبوو. رهش. سوور. خهنهیی. زهردی تیکهله به سپی. ئاسمانی تیکهله به سوور. قهرسیلی. توخی قاوهیی. نارنجی. لهگهڵ ههر قاتیکدا سهدارهیهکی لهسههر دهنایه دهیان ملپیچی ههبوو. یۆنانی. ئهستهنبۆلی. قهرهباغی. ئیسپانی. ئازهری. چهندن جۆر و رهنگی چاویلکهی ههبوو. رهشی ساده. رهشی پهراویز

ستیل. سووری پهراویز مۆر. قاوهیی ساده. رهشی چوارگۆشه. سهوزی لاکیشه. زێبهقی و فسفۆری.

- ئهوه دهجار زیاتره به چاوی خویم دهبینم زێبا بۆ لای پهنجهرهکه بانگ دهکا و پیکهوه رادهوستن و پێدهکهن. ئهیب سبهی ههموویان بهرمهوه بهرهو مال. نهفرته له ژبانی داهۆلی. ئهیب به ههموو دانیشتوانی بانهبرسی ههولدهین حهقیقهت و راستی زیندووکهینهوه. به دهیان دلۆیه فرمیستک لهناخدا تهقینهوه و بهرهو دیدهکانم ههڵکشان. له سووچی ژوورهکهمدا وهک شۆرهبی دهلهرزیم. کاتیک تهماشای زێبام دهکرد لهنیو جیگاکهیدا دهجوولایهوه و بهدهم خه و بینینیکهوه، بانگی شهوکهت بهگی دهکرد. کاتیک هیرشم برد بۆ زێبا و پهلامارم دا. راجهلهکیم. له خویم و مندالهکانم زیاتر کهسی دی له ژوورهکهدا نهبوو.